

Uredništvo - sprave: Ljubljana,
Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004

Mesečna naročnina 18 fr. za ino-
zemstvo 31-50 fr.

Ček. rač. Ljubljana 10.650 za
naročnino in 10.349 za inserate

SLOVENEK

NOVEMBER 1943

19
PETEK

Unvermindert heftige Kämpfe an der Ostfront

Deutscher Geländegewinn bei Schitomir - Vergebliche Sowjetangriffe bei Dnjepropetrovsk und Krivoi Rog Die Bolschewisten bei Smolensk in blutigen Nahkämpfen zurückgeschlagen - Die Einnahme von Leros - Gefangene und Beute

Aus dem Führerhauptquartier, 18. Nov. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt: Im grossen Dnjeprobogen setzen die Sowjets ihre vergeblichen Angriffe südwestlich Dnjepropetrovsk und nördlich Krivoi Rog auch gestern fort. In den harten und für den Feind ausserordentlich verlustreichen Kämpfen wurden allein im Abschnitt einer Panzergrenadier-Division 58 Sowjetpanzer abgeschossen.

Nordwestlich Tscherkassy herrschte lebhaft örtliche Kampfaktivität. Im Kampfraum westlich Kiew stiessen unsere Truppen bei Schitomir nach Abwehr heftiger feindlicher Angriffe weiter nach Norden vor und gewannen wichtige Geländeabschnitte zurück. Bei Korosten halten die schweren Kämpfe mit überlegenen feindlichen Kräften weiter an.

Im Raum von Gomel wurden südwestlich der Stadt starke, von Panzern unterstützte Angriffe abgewiesen, örtliche Einbrüche aufgefangen. Nördlich der Stadt scheiterten erneute Vorstösse des Feindes.

Westlich Smolensk geht die Abwehrschlacht mit unverminderter Heftigkeit weiter. Die mit zusammengefassten Kräften den ganzen Tag über anstürmenden Sowjets wurden stellenweise in erbitterten Nahkämpfen blutig zurückgeschlagen. Der Feind verlor hier am gestrigen Tage 94 Panzer.

Im Raum östlich Witebsk griffen die Sowjets mehrfach erfolglos an. Südwestlich Nowel sind heftige Kämpfe mit mehreren, aus dem Einbruchraum nach Süden und Südosten vorgestossenen feindlichen Kampfgruppen im Gange.

Die Verbände der zehnten Flakdivision haben sich im Kampfraum von Kiew und Schitomir durch entschlossenes Eingreifen in die Erdkämpfe besonders bewährt.

An der süditalienischen Front nur beiderseitige Artillerie- und Spätruppaktivität. Angriffsversuche feindlicher Fliegerkräfte in der vergangenen Nacht

gegen Orte im westlichen und nördlichen Reichsgebiet richteten geringe Schäden an. Insgesamt wurden gestern über dem Reich, den besetzten Westgebieten und im Mittelmeerraum 16 feindliche Flugzeuge, meist schwere Bomber, und über dem Atlantik ein feindliches Grossflugboot abgeschossen.

Wie durch Sondermeldung bekanntgegeben, haben deutsche Truppen des Heeres und der Luftwaffe unter Führung von Generalleutnant Müller nach viertägigem, zähen und wechselvollen Ringen gegen einen an Zahl und Bewaffnung überlegenen Feind am 16. November den englischen Seestützpunkt Leros genommen.

Die beteiligten Streitkräfte der Kriegsmarine und Luftwaffe schufen durch ihren entschlossenen und wirkungsvollen Einsatz die Voraussetzungen für die Landung, indem sie den feindlichen See- und Luftstreitkräften schwere Verluste beibrachten. Sie erzwangen trotz des starken Abwehrfeuers der Küstenbatterien die Landung auf der Felseninsel, während Kampf- und Sturzkampfflugzeuge die Widerstandskraft des Feindes endgültig zermürbten.

Den tapferen Landungstruppen ergaben sich 200 englische Offiziere und 3000 Mann unter Führung des englischen Befehlshabers der Insel, General Tilney, und 350 Offiziere und 5000 Mann italienischer Badoglietruppen unter Führung des italienischen Admirals Maschapa, 16 schwere englische Flak, 20 Zweikentimeter-Flak, etwa 120 Geschütze bis zum Kaliber von 15 cm und 80 Flugabwehrmaschinengewehre wurden erbeutet.

In den vorausgegangenen Kämpfen wurden durch Kriegsmarine und Luftwaffe neun Zerstörer und Geleitzboote, zwei Bewacher, zwei Unterseeboote, ein Kanonenboot, vier Handelsschiffe mit rund 12.000 BRT sowie mehrere kleine Nachschubfahrzeuge vernichtet, ein Kreuzer, ein Zerstörer und zwei Geleitzboote schwer oder vernichtend getroffen.

London vznemirjen zaradi Lerosa

Stockholm, 18. novembra DNB. Londonski dopisniki listov »Svenska Dagbladet«, »Dagens Nyheter«, »Stockholms Tidningen« in »Social Demokraten« soglasno ugotavljajo, da je vzbudila kapitulacija Lerosa v Angliji nezadovoljstvo in vznemirjenje ter jo obhvatilo kot neprijeten protidarec, ki utegne imeti svoj vpliv tudi na Turčijo in Balkan. Velika upanja, ki jih je stavila angleška javnost v neposredno predstoječe zavezniške nastope velikega stila na Balkanu, so utrpela zaradi padca Lerosa resen udarec.

Londonski večerni tisk izraža v sredo tudi svoje nezadovoljstvo. Londonski »Star« govori o neprijetnem

udarcu. Od vlade zahtevajo pojasnil, »ker se ta poraz ne sklada z zmaganostjo v zadnjem času.« Kakor piše »Svenska Morgenbladet«, so zastavili angleškemu vojnemu vodstvu vprašanje, ali se niso vse preveč zanašali na Italijane, ali pa so nemara vsi dodekaneški akcije pričeli prezgodaj. Leroski primer daje vodečim angleškim krogom nov dokaz, da svari Angleže, naj si ne delajo nikakih utvar o prehitrem koncu vojne. Londonski dopisnik tega lista sporoča, da bo imel leroski primer brez dvoma tudi svoje politične učinke na Turčijo in na balkanske države. Angleški vojni minister Grigg bo moral v spodnji zbornici odgovorjati na dokaj neprijetnih vprašanj.

Kremelj zahteva Carigrad in Dardanele

Zeneva, 17. nov. DNB. Angleški tednik »News Review« piše v svojem članku o sovjetskih zahtevah po Dardanelah. Baveč se z napadi sovjetskega tiska, zlasti pa lista »Vojna in delavski razred«, na turško nevtralnostno politiko, ugotavlja tednik, da postaja vedno bolj očitna želja boljševikov, naj bi stopili Turci v vojno na strani zaveznikov. List pravi, da bi bila za Sovjete prijateljsko usmerjena Turčija življenjsko važna. Ze stoteletja stremi namreč Rusija po luki, ki ne zaledeni. Sovjetska Rusija gleda na Carigrad in na Dardanele, zakaj ta dohod k

morju pomeni Stalinu isto, kar je pomenil že Petru Velikemu.

Stalin je zahteval, naj bi dobila Sovjetska Rusija oporišče na iranski obali. S tem bi se Sovjeti zelo približali dragoceni sredozemski pomorski poti na Daljni vzhod. Medtem pa so se pričeli Sovjeti zanimati predvsem za Turčijo in za Dardanele. »News Review« končno pripominja, da kaže, da je nekoliko pritisaka, ki naj bi Turčijo prisilili, da bi javno izigrala svoje karte, popolnoma v skladu s Stalinovo duševno usmerjenostjo.

Estonci protestirajo

Talinn, 18. novembra DNB. Po priobitvi protesta delavskih združenj v Estoniji proti aneksijskim željam, ki jih je Stalin izrazil na moskovski konferenci, so bila v vsej Estoniji protestna zborovanja delovnih Estoncev.

V neki veliki kovinarski tovarnici v Talinnu sta govorila nek kovinarski delavec in predsednik delavskega združenja. Oba sta navajala, da rane, prizadete Estoncem pred dvema letoma od boljševikov, še vedno stoji živo v njih spominu. »Ali misli Stalin«, sta zaključila govorilnika, »da so Estonci pozabili ali pa sploh morejo pozabiti, da so bile njih žene in otroci sredi noči nasilno, napol obelodeni potegnjeni iz postelj in odgnani v zamreženih živinskih vagonih kot prisilni delavci v Sovjetsko zvezo? Še danes nam brni v ušesih njih jokanje in križanje. Oglejte si dolge vrste grobov, žrtiev terorja, ki jih srečujemo na vsak korak. Bili smo celo leto sužnji Sovjetov. Tega imamo dovolj! Sedaj stojimo v vrtnicu krvave vojne, ki bo za vse večne čase odločila tudi našo usodo. Odločeni smo,

boriti se z vsemi silami ob strani Nemčije do končne zmage nad sovražnim boljševizmom.

Finska ne bo popustila

Helsinki, 18. nov. DNB. Stalin je z odkrito objavo svojih ciljev glede finskih mej storil Finski veliko uslugo, piše tednik »Svensk Bottenc«. Finski narod sedaj ve, kaj lahko pričakuje in je v svojem gledanju zedinjen in trden kot v zimski vojni ter prekaljen z neomajno voljo do boja. To se izraža v vseh plasteh naroda. List spominja na geslo ob izbruhu vojne, kateremu so vsi sledili: »Ni nam dana nikaka druga izbira, ko nastopili ob strani Nemčije proti sovražniku.« Naravna meja moskovskega prisilnega miru je sedaj odstranjena in zmagovita armada stoji neomajna na svojih obrambnih črtah. Ne sme biti nikakega popuščanja in v tem pogledu najdejo Finci najlepši vzgled pri svojih nemških bratih v orožju.

Židje v Badoglijevi vladi

Stockholm, 17. nov. DNB. Badoglio je osnoval »novo vlad«, v kateri sta tudi dva žida.

Nezmanjšano srditi boji na vzhodnem bojišču

Nemška pridobitev ozemlja pri Žitomiru - Brezuspješni sovjetski napadi pri Dnjepropetrovsku in Krivem Rogu Pri Smolensku boljševiki zavrtnjeni v krvavih bojih iz bližine - Zavzetje Lerosa - Ujetniki in plen

Führerjev glavni stan, 18. novembra. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja: V velikem Dnjeprovem kolenu so tudi večeraj Sovjeti nadaljevali s svojimi brezuspješnimi napadi jugozahodno od Dnjepropetrovska in severno od Krivega Roga. V srditih in za sovražnika izredno izgube polnih bojih, je bilo zgolj na odseku ene oklepno-grenadirske divizije uničenih 58 sovjetskih oklepnikov.

Severozahodno od Čerkasija so bili živahni krajevni boji.

Na bojišču zahodno od Kijeva so prodrle naše čete pri Žitomiru po zavrnitvi silovitih sovražnikovih napadov naprej proti severu in so si zopet osvojile važno ozemlje. Pri Korostenu trajajo še vedno težki boji z nadmočnimi sovražnikovimi silami.

Na področju Gomela so bili južno-zahodno od mesta odbiti močni napadi, podprti z oklepniki. Krajevni ydori so bili prestraženi. Severno od mesta so se izjalovili ponovni sovražni sunki.

Zahodno od Smolenska traja obrambna bitka z nezmanjšano silovitostjo. Preko vsega dneva s strnjnimi silami naskakujeta Sovjeti so bili mestoma v ogorčenih bojih iz bližine krvavo zavrtnjeni. Tukaj je izgubil sovražnik večeraj 94 oklepnikov.

Na področju vzhodno od Vitebska so Sovjeti opetovano brezuspšno napadali.

Južnozahodno od Nevela so v teku srditi boji z večjim številom sovražnikovih bojnih skupin, ki so prodrle iz vdornega področja proti jugu in jugovzhodu.

Osdelki 10. protiletalske divizije so se posebekno odlikovali s svojim odločnim posegom na bojišču pri Kijevu in Žitomiru.

Na južnoitalijanskem bojišču je bilo le obojestransko topniško in izvidniško delovanje.

Japonski uspehi na področju Salomonov

V 29 dneh potopljenih 87 sovražnih ladij

Tokio, 17. nov. Vzhodnoazijska služba DNB-ja. »Dome« objavlja poročilo o potopljenih in poškodovanih vojnih ladjah, ki so bile uničene ali zadete v zadnjih 20 dnevih — med 27. oktobrom in 17. novembrom — na področju Salomonov. V tem poročilu so upoštevani podatki petih letalskih bitk pri Bougainvillu, katerih prva je bila dne 5. novembra.

Skupno je bilo potopljenih 87 sovražnih ladij, namreč: 4 bojne ladje, 5 letalonosilk, 6 težkih križark, 9 lahkih križark, 4 vojne ladje, pri katerih ni bilo ugotovljeno, ali so križarke ali rušilci,

8 rušilcev, 1 velika vojna ladja, katere tip ni bil točno ugotovljen, 10 prevoznih ladij in 40 manjših vojnih ladij.

Poškodovanih je bilo 32 vojnih ladij, med njimi 2 bojne ladje, 3 letalonosilke, 11 križark, 8 križark ali rušilcev, 3 rušilci in 5 prevoznih ladij.

Poleg tega je bilo sestreljenih 514 sovražnih letal.

Japonske izgube znašajo dva potopljena rušilca ter dve lahko poškodovani križarki, 118 japonskih letal se ni vrnilo v svoja oporišča.

Razpust kominterne zgolj prevejan manever

Bern, 18. nov. DNB. »Neue Zürcher Zeitung« priobčuje uvodni članek, v katerem pobija mnenje, da razpust kominterne vsekakor pomeni, da Moskva ni več propagandna centrala komunistične stranke za inozemstvo in tako lahko odklanja sleherni odgovornost za njeno delovanje. Članek pripominja k temu med drugim:

V šestih mesecih, ki so potekali od razpusta kominterne, je bilo mogoče preiskati več dejstev, ki pobijajo zgornje zaključke. Predvsem ne pozabimo, da so v Angliji našli tajne okrožnice, podpisane od Dimitrova, ki razlagajo, da predstavlja likvidacija kominterne zgolj taktičen manever. Medtem ko nihče ne more dokazati, da ni več generalnega štaba kominterne, pa so očitni zunanji znaki njegovega delovanja. Zgodila se je edino sledeča sprememba: Koordinacija in vodilna centrala se ne imenujeta več SKKT, temveč »Likvidacijski odbor kominterne«. Kazno je, da so na višji namig Moskve vse komunistične stranke dobro sprejele to spremembo. Vsaka komunistična stranka še vedno usmerja svoje propagando po istih načelih in smernicah. Kakor koli tudi delujejo posamezne komunistične stranke v svojih

državah, Moskva jim še ostaja vedno glavno oporišče.

V Moskvi je Dimitrov, ki daje svojim bolgarskim rojakom navodila (poziv z dne 17. septembra 1943). Tu je Kuusinen, ki pravtako kot leta 1940. obdeluje in grozi Finski. (Članek v uradnem sovjetskem listu »Vojna in delavski razred« in govori v moskovskem radiju). Iz Moskve je bil poslan v Severno Afriko Marty. Španski komunistični vodje se opirajo na Moskvo, da ojačijo svojo propagando na Iberskem polotoku. Omeniti moramo, da so bili vsi ti politiki svoječase v eksekutivi kominterne in so sedaj dodeljeni likvidacijskemu odboru. Iz Moskve prihajajo odposlanci radeče delavske internacionale v London in Zedinjene ameriške države, in v Moskvi si prav prizadevajo, da spravijo v sklad mednarodno gibanje komunistov.

Po vseh teh zaključkih lahko rečemo, da se je danes »razpust kominterne« še jasnjeje kot pred nekaj meseci izkazal kot čisto prazen, tako rafiniran manever. Še vedno je previdnost na mestu in to toliko bolj, ker v ojačenju političnega položaja Sovjetske zveze se jača tudi komunistično rovarjenje v vsem svetu.

Ureditev meja šele po vojni...

Zeneva, 18. nov. DNB. Državni tajnik ameriškega zunanjega ministrstva Cordell Hull je izjavil na konferenci tiska, da bo ostalo vprašanje ureditve mej odprto do svoje končnoveljavne rešitve po vojni. Na vprašanje, ali bo italijanska formula uporabljena tudi za ostalo Evropo, je odgovoril Hull, da bodo morala biti teritorialna vprašanja urejena prej, preden bodo sprejeti kakršni koli ukrepi glede vlad osvobodjenih ozemelj. Potrebo ni bilo, da bi vlade uredile vsa ta vprašanja še pred ureditvijo kakršnega koli sistema.

Hull je podčrtal, da vsa ta vprašanja ne bodo vplivala na potek vojne. »Vse te stvari moramo pustiti ob strani do konca vojne« je nadaljeval, »ker namreč ne moremo z vojno prenehati, da bi med tem rešili 30 ali 40 predlogov o ureditvi mej.«

Pelješac osvobojen komunističnih tolpa

Berlin, 18. nov. DNB. Zvečer dne 14. novembra je uspelo osvoboditi tudi polotok Pelješac na hrvatski obali komunističnih tolpa. Sovražnik je utrpel v večtedenskih hudih bojih obšutne izgube. Ze konec oktobra so pričele nemške enote orožja SS čistiti polotok Pelješac. Tolpe, ki so se spopočale izmikale, so dajale po privedbi ojačenj trdovraten odpor. Stevilčno slabše lastne sile so potiskale ogorčeno se branče tolpe korak za korakom nazaj, odbile njih protinapade in očistile po hudih bojih polotok.

Oslo, 17. nov. DNB. Da bi si USA pridobila simpatije Švedske, so pričele ameriške tiskovne oglaševati v poslednjem času v švedskem tisku, poročajo iz Stockholma.

Nov odlikovanec s hrastovim listom

Führerjev glavni stan, 17. nov. DNB. Führer je podelil dne 12. novembra majorju Otonu Ernestu Remerju, bataljonskemu poveljniku grenadirskega polka »Großdeutschland«, kot 325. vojaku nemške vojske hrastov list k viteškemu križcu železnega križa.

Novi japonski uspehi pri Bougainvillu

Tokio, 18. nov. DNB. (Vzhodnoazijska služba.) Cesarski glavni stan javlja: Oddelki japonskega mornariškega letalstva so napadli rano dne 17. novembra v zalivu Torokino otoka Bougainvillu navzile srditemu odporu 30 sovražnikovih letal sovražnikovo prevozno skupino. Pri tem je uspelo potopiti 3 srednje velike prevozne ladje, pokodovati oziroma zažgati pa eno srednjeveliko prevozno ladjo in en rušilec. Pri odletu so se japonska letala zapletla v silovite boje s 100 sovražnimi letali. 18 sovražnikovih letal je bilo sestreljenih. Poleg tega so bili opaženi na prostoru sovražnega izkrcanja številni požari. Na japonski strani je bilo izgubljenih 10 letal.

Nad pol ameriških letalonosilk uničenih

Tokio, 18. nov. DNB. (Vzhodnoazijska služba.) Tokijski list »Mainichi Shinbun« ceni na podlagi uradnih poročil število dragocenih letalonosilk, ki znašajo nad polovico vseh letalonosilk ameriške mornarice in ki so bile v zadnjih 20 dneh potopljene ali poškodovane brez izgledov na popravilo, na osem. List izjavlja, da predvidoma Zedinjene države niso imele več kot 15 letalonosilk, vključno novozgrajeno veliko letalonosilko in srednjevelike letalonosilke, ki so jih zgradili iz križark.

Sedem letalonosilk, ki jih ima sedaj še ameriška mornarica, ob pričetku vojne še ni bilo zgrajenih.

Kratka poročila

Bern, 18. nov. DNB. »United Press« javlja iz Alžira: Kakor je sedaj znano, je podal general Giraud ostavko na položaj francoskega vrhovnega poveljnika. General pa je umaknil ostavko, ko je alžirski odbor sprejel njegove pogoje.

Bern, 18. nov. DNB. Kakor javlja »United Press«, se nahajajo aretirani libanonski ministri predsednik in člani njegove vlade na varnem v okolici Beiruta. Degaullovske oblasti odklanjajo sleherni pojasnilo, kje se ta kraj nahaja.

Stockholm, 18. nov. DNB. Po Reuterjevi vesti iz Caracasa je venezuelska vlada odstopila.

Stockholm, 18. nov. DNB. Kakor je izjavil ameriški generalni poročnik Devens, je bilo v zadnjih tednih v najkrajšem roku razlaščenih 3000 angleških kmetov, ker potrebujejo njih zemljo ameriške čete v Angliji za večališča. Devens je opozoril, da ameriške čete zaradi velikega števila angleških čet v Angliji enostavno niso imele dovolj prostora. Kajpada ni bilo tem 3000 kmetom in njih družinam lahko nenadoma zapustili svoje kmetije. Angleška javnost ni doslej še ničesar zvedela o tej razlstitvi. V Londonu skušajo po možnosti vse to zamolčati.

Stockholm, DNB. Angleška admirali-teta je objavila, da se mora smatrati angleška podmornica »Usurpar« za izgubljeno. Spadala je k razredu »Ursulat« in je izpodirala 550 ton vode. Imela je 27 mož posadke.

Milan, DNB. V bližini Pazina pri Trstu so našli v neki kleti s streli v tilnik umorjenih 40 popolnoma golih oseb. Vse te osebe so žrtve novega zločina komunističnih partizanskih tolpa.

Carigrad, DNB. Anatolska agencija javlja iz New Yorka, da so Zedinjene države vložile formalen protest proti stopanju degaullovcv v Libanonu in so se izjavile »pripravljene za posredovanje«.

Zeneva, DNB. »Times« javlja o poročilu sovjetske preiskovalne komisije, poslano v Doneško kolinno, v katerem piše med drugim, da nudi celotna Doneška kolinna slabo razdejano. Pri svojem umiku so nemške čete tako temeljito uničile vse njene gospodarske osnove, da Sovjetska zveza ob največjem naporu ne bo mogla v prihodnjih desetih letih imeti kakih koristi iz te kotline.

-kg. Stalin in ameriške izgube. Kakor poroča Reuter, je Rooseveltova žena na nekem zborovanju v Essexu (Connecticut) izjavila, da se je Stalin Cordellu Hullu zelo zanimljivo izrazil o ameriških izgubah. Dejal je, da so »dosedanje ameriške izgube približno tolikšne, kot so jih Rusi objavljali vsako jutro pred zajtrkom«.

Zeneva, 17. nov. DNB. V posebnem poročilu iz Alžira govori Reuter o možnosti, da bi general Giraud zapustil tudi mesto vrhovnega poveljnika francoskih disidentskih čet. Poročilo pravi, da se Giraud resno bavi z odstopom, da ga pa »francoski osvobodilni odbore« z vsemi sredstvi sili, naj še ostane na svojem mestu.

Pariz, DNB: V ponedeljek so umorili teroristi z revolverskimi strelji bivšega guvernerja francoskih kolonij in sedanjega zastopnika za propagando in informacije Andre Bonamija.

Kristijan v borbi s komunizmom

O tej stvari je že leta 1937 predaval v beli dvorani Uniona katoliškemu občinstvu eden član izvršnega odbora komunistične Osvobodilne fronte, Edvard Kocbek. Del poslušavstva mu je navdušeno ploskal, večji del pa je njegova izvajanja ogorčeno odklonil. Zares, vsek ironično! Komunist, pa uči katoličana, kako se sme proti komunizmu boriti! Pač slika takratnih razmer. Kocbek je zdaj že dve leti v vodstvu komunističnega pokreta, a njegove misli še vedno bežajo nekateri, ki bi jim sicer ne mogli očitati, da so pristali komunizmu, ki pa dejansko dobri stvari s svojimi nezdavnimi nazori zelo škoduje.

Temeljna misel Kocbekovih izjav je bila namreč ta, da se kristijan zaradi svojega krščanskega prepričanja ne more in ne sme s silo postaviti komunizmu po robu, češ, saj je sila krščanstva tuja. Krščanstvo je glavni zakon zuped ljubezni do bližnjega in torej tudi do komunistov, ne pa fizično strahovanje in uporaba fizične sile. Ecclesia abhorret a sanguine! »Cerkve je strah pred krvjo!« Kocbek je to dopovedoval sicer po naročilu komunistične stranke, vendar je znal kar dobro uganiti miselnost nekaterih, ki so v teh nazorih videli utešitev, ki jih je nudila razpoloženi in se nesmiselnih nazorov oprlji z vso trmoglavostjo.

Sedaj, ko je borba proti komunizmu nadvse sodobna in pereča, so Kocbekovi nazori prišli zopet v ospredje in mešajo glave miselnim nejasnim ljudem.

Kakšna naj bo borba kristjana s komunisti? Vprašanje je zlasti v sedanjih okoliščinah čudno in neumestno, posebno, če gledamo na vso borbo kot na samoohranbo. Pa vendar je treba tudi v tem spregovoriti, da ne bo niti videna nem razločitev. Predvsem je treba gledati v komunizmu gibanje, ki ogroža obstoj družabne ureditve in je civilnemu redu v temelju nasproten. Zato ga tudi država preganja na podlagi svojih zakonov. Pravni red države same zahteva borbo proti komunizmu. Ker pa krščanstvo pravni red ne samo priznava, temveč celo predpostavlja, in še več, ga krepi in plemeniti, je že s tem za kristjana dovolj jasno, da z vso odločnostjo in z vsem idealizmom izpolni svojo dolžnost v tej borbi. Ta borba je enaka vsaki drugi pravični borbi. Dovoljena so zato vsa tista sredstva, ki imajo za svoj učinek zmago nad sovražnikom in ki se sama po sebi niso nemoralna. Dopusniti je torej narediti vse, samo da se zlomi sovražnikov odpor in da se zmaga zagotovi. V vrsto teh sredstev spada na prvem mestu uporaba orožja. Poveljniku je zato dovoljeno, da preliha kri, to je, da usmrti vse, ki se mu aktivno zoperstavijo pri njegovih namelih, dokler se zmaga ne doseže. V pravični vojni, to mora biti dobro znano in je treba še enkrat poudariti, so dovoljena vsa sredstva, ki so potrebna ali primerna za doseg cilja, samo če ta sredstva niso že po svoji naravi zla ali pa prepovedana po mednarodnem pravu. Kdor je namreč upravičen do cilja, ima tudi pravico do sredstev, tudi če so ta sredstva trda in terja življenje nasprotnikov. To so načela splošne naravne pameti in jih zato vsebujejo tudi krščanske moralne norme. Če ta razlog narekuje kristjana, da kot sestavni člen civilne družbe sodeluje v borbi proti komunizmu in pri tem uporablja vsa tista sredstva, ki jih taka borba zahteva.

Za kristjana pa je borba proti komunizmu že veliko večja dolžnost, ker je komunizem borbeno brezboštvo. Ni samo brezboštvo, temveč borbeno brezboštvo, kar pomeni, da nastopa proti krščanstvu tudi s silo orožja. Ker je treba Boga bolj poslušati kakor ljudi, je čisto dosledno, da se mora kristjan za svoje prepričanje postaviti v bran. Vsak posameznik ima pravico, da se brani proti krivičnemu napadalcu. Ko gre pa za stvari, ki se ne tičejo zgolj posameznika, temveč kolektiva, ima celo dolžnost, da nastopi pot samoohranbe in uporablja pri tem vsa sredstva, da stre sovražnikov napad in odpor. Naravno je, da se iz te samoohranbe kolektiva čisto razvije prava državljanska vojska, ki pa je ni kar tisti, ki se brani, temveč tisti, ki napada.

Iz vsega je razvidno, kako zmotni in škodljivi so tisti spiritualistični nazori, ki govorijo o neki »ljubezni« takrat, kadar je treba proti sili uporabiti silo, ali ki govorijo o »kravem krščanstvu«, kadar gre za pravično borbo proti narodnemu, socialnemu in verskemu sovražniku. Sploh je za bolelost naše dobe posebno značilno, da se zamenjavata ljubezen in ljubeznivost. A to ni eno in isto: pomanjkanje ljubeznivosti ni ne pomeni pomanjkanje ljubezni; nasprotno! Ljubezen v mnogih slučajih zahteva silo in uporabo skrajnih sredstev. Tudi pa, ki govorijo o »kravem krščanstvu« v okoliščinah, ko gre za osnovne temelje civilne družbe in krščanske kulture ter za prve pravice samoohranbe, niso smeo v težki miselni zmoti, temveč jih je treba smatrati za dejanske zavestnike komunizma. Vemo, da se njihovi nazori vlijevali v komunističnega tabora po tujih kanalih. Nekdaj je predstavljal ta kanal profesor Kocbek in njegovi, danes dela most zopet kdo drug, ki skuša v imenu krščanske morale prepričati kristjane, da proti komunizmu ne smejo uporabljati sile in da greše proti krščanskim načelom, če se branijo z orožjem. Silvarno je to rafiniran način komunistične penetracijske taktike, ki ga je treba čimbolj do dna razkinkati. Kako bi zagovorniki teh nazorov odgovorili na vprašanje, kaj je treba narediti glede komunizma? Kaj naj kristjani naredijo? Naj se dajo mirno poklati? Prav za prav imajo odgovor na to vprašanje že dolgo pripravljen. Pravijo, da se je treba bratsko združiti. Tej združbi bi seveda neželeli komunisti, kar je isto, kakor brez odpora podati se in se pustiti brez boja premagati. Od tod je najbolj razvidno, da so to le tajni zavestniki komunistov, duševni premaganci, ki so nevarni toliko

Zasedanje prve skupščine republikanske fašistične stranke

Verona, 17. nov. DNB. O načelih, sprejetih na prvem zborovanju republikanske fašistične stranke o bodoči republikanski ustavi Italije, moramo še dodatno poročati, da bodo tvorili predvideno zakonodajno skupščino zastopniki vseh organizacij in vseh upravnih okrožij, vključno zastopniki predelov, ki so sedaj zasedeni od sovražnikov. Nadalje bo obsegala zastopnike borcev na fronti in vojni ujetnikov, ki so bili izmenjeni zaradi svojih težkih poškodb, kot tudi zastopnike kmetov, sodnikov, vseučilišč ter korporacij in zbornic, živih udeležba bo pripomogla k temu, da bo zakonodajna skupščina postala predstavnik vseh narodnih sil. V razliko od dosedanjega volilnega sistema

priporočajo novega, po katerem naj bi volilo narodne poslance ljudstvo. Ministrski svet naj bi imenoval predsednik republike in predsednik vlade, župana naj bi postavljala vlada. Zunanja politika fašistične republike, katere cilj je odstranitev stoletnih britanskih intrig, odprava kapitalističnega sistema in boj proti svetovni plutokraciji, so bo še nadalje zavzemala za resnično skupnost evropskih narodov.

Končno je skupščina tudi zahtevala, naj se uporabljajo prirodni surovinski viri Afrike v prid evropskih narodov in domačinov, da pa je treba pri tem vsekar upoštevati narode, ki so civilizatorno in nacionalno že organizirani.

»Finska stoji popolnoma mirno na straži«

Helsinki, 18. nov. DNB. K spremembam boljševiškim vojnim geslom zavzema list »Suomen Sosialidemokratit« v politični glosi svoje stališče. Divje nedavno hujškanje boljševiških listov poznajo v Finski le predobro, izjavlja list. Živo so se v spominu izjave sovjetskega tiska, ki jih je podajal pred zimsko vojno, in ki so poudarjale, da morajo uničiti v Finski oporišča angleškega imperija. S tem hilenim odporom proti velesili, kateri naj

bi baje služila Finska kot odskočna deska, so se podali Sovjeti v »sveto vojno«. Danes pa bojujejo Sovjeti svoj uničevalni boj proti Nemčiji skupno s tedanjim sovražnikom.

Koliko smemo sploh še verjeti takšnemu državnemu vodstvu, ki tako obrača svojo politično zastavico po vetru? Finska pozna tega nasprotnika in stoji »popolnoma« mirno na straži.

Čestitke Führerja princu Cirilu

Führerjev glavnih stan, 18. nov. DNB. Führer je pri srčnih besedah dne 17. novembra bratovzno čestital Njegovemu Kraljevskemu Visočaststvu bolgarskemu princu Cirilu k rojstnemu dnev.

Na južnoitalijanskem bojišču ni večjih bojov

Berlin, 18. nov. DNB. Na celotnem južnoitalijanskem bojišču ni prišlo dne 15. novembra do nobenih večjih bojov. Nekaj slabotnejših sovražnikovih napadov proti višinski postojanki na področju Venafr je propadlo v strmem nemškem obrambnem boju. V ostalem je bilo zgolj normalno topniško obstreljevanje. Zaradi zelo slabega vremena naše in tudi sovražnikovo letalstvo ni posegalo v boje.

73. čungkingška armada uničena

Šanghai, 18. nov. DNB. (Vzhodnoazijska služba.) Dne 15. novembra je bila v bojih ob meji province Hunan uničena 73. čungkingška armada, ki je štela 20.000 mož. Najtežje izgube sta utrpeli 77. in 15. divizija te armade. Ko sta bili 66. in 79. čungkingški armadi vrženi v gorovje Pašan, se je pričelo zasledovanje sovražnika. Čungkingške čete pa so začle v njim nastavljen past in so bile po japonskih vojnih poročilih uničene.

Tudi Badoglio sin izdal domovino

Verona, 18. nov. DNB. »Republikanska korespondenca« navaja, da je bilo Badogliojevo izdajstvo že zdavnaj pripravljen v gotovih diplomatskih in vojaških krogih. Več tednov pred anglo-

ameriškim izkrcanjem v Severni Afriki je javil nek zastopnik agencije Stefani, da razdeljujejo Angleži in Američani v Maroku in Alžiru na veliko denar, da bi tako pripravili izkrcanje. Ko je bil takratni italijanski generalni konzul v Tangeru pozvan, da poroča o teh dogodkih, je izjavil, da je to zgolj prazno besedičenje. Niti govora ni o kakem angloameriškim izkrcanju. Nekaj tednov za tem pa je postalo to izkrcanje dejstvo. Takratni italijanski konzul v Tangeru je bil Badoglio sin.

Kratka poročila

Pariz, DNB: Kakor je izvedel »Paris Solre iz Alžira, je bil Giraud na veliko presenečenje pozvan v angloameriški glavni stan. Obveščeni krogi menijo, da je ta poziv v zvezi z dogodki v Libanonu. Splošno prevladuje mišljenje, da bočejo Amerikanci izriniti trenutno nesoglasje med Angleži in de Gaulleom in dati letemu primeren pouk.

Istanbul, 16. nov. DNB. Anatolska agencija javlja iz Jeruzalema, da je bila v Libanonu osnovana začasna vlada proti de Gaulleovcem. Sestavljena je iz zastopnikov državnega predsednika ter ministrskega predsednika Seyda Selama in treh nadaljnjih članov.

Rim, 16. nov. DNB. V jutro dne 15. novembra sta trčila na električni enotni zasebni železniški prosti Rim—Viterbo dva vlaka. Električni lokomotivi je vrglo iz tira. Zaradi udara so se vozovi zarili drug v drugega. Dosele so našli 58 mrtvih, preko 200 oseb je bilo ranjenih.

Madrid, DNB. Venezuelski zunanji minister Perez je izjavil, da se je Venezuela odločila, da ne bo spremenila svoje politike napram Sovjetski zvezi. V nasprotju z ostalimi ibersko-ameriški republikami ni vzpostavila Venezuela doslej diplomatskih zvez s Sovjetsko zvezo.

Slovenska univerza in »zlata sredina«

Odlok šefa pokrajinske uprave o začasni ustavitvi predavanj na slovenski univerzi je bil krepak udarec za ljubljansko »zlato sredino«, to je tisto gnilo gmoč Ljubljancanov, ki se izogiba vsaki žrtvi in tveganju ter predvino jedra v sredi med obema borečima se taboroma: tisto čredo ljudi brez lastnega prepričanja, ki »se ne bavi s politiko«, ki pod svojim slavim geslom: »samo da mi dajo mir« v navidez nemu miru, vzvišena nad vsakdanjimi nepomembnimi dogodki uživa svojo »splendid isolation«. Navidez! V resnici pa zlata sredina ni tako nedolžna, kot se zdi na prvi pogled. Ima namreč lastnost, da — čeprav sama politično brezbarvna — fluorescira vedno barvo tiste politične skupine, ki je najbolj hrupna. In prav s to svojo lastnostjo oblikuje, kot relativno najmočnejši skupina, navidezno pripadnost večine Ljubljanec eni izmed preostalih dveh skupin ter ustvarja javno mnenje. Njen mir je v resnici sicer pasivna, vendar močna opora vsakokratni močnejši skupini, njena zlata sredina bi pri merjenju pokazala občuten odklon v smeri močnejšega. Zvesta tej svoji lastnosti fluorescira ljubljanska zlata sredina še danes v lepi reči barvi, ki pa je po obisku nemške vojske pri hrabrih partizanskih »brigadah« že nekoliko obledela, ter še vedno v svojem vzvišenem miru pridno koketira z zločinski Osvobodilno fronto, le včasih se s pomilovalnim smehljajem ozre na obupno borbo slovenskega kmeta za svojo življenje.

Za to zlato sredino, zlasti za akademsko mladino iz njenih vrst, je bila ustavitve predavanj neljub in nepričakovan potres, prvi signal bližajoče se nevarnosti, ki bi utegnola ogroziti in popolnoma uničiti njen brezbržen mir. Zavedla se je, da ji odslej ne bo več mogoče mirno študirati, polagati izpite in si pridobivati diplome, medtem ko bi njihovi kolegi na bojišču izvajali zmago, ki bi se hoteli, da ne bo nikogar več, ki bi se hotel zanjo po kostanj v žerjavico in postalo jih je strah pred

kot komunisti sami ali pa še bolj, ker se skrivajo v lastnih vrstah.

To vprašanje bo treba temeljito očitati, kajti le idejno strnjena enota je pogoj uspeha in končne zmage.

morebitnimi nadaljnjimi ukrepi, ki bi jih prišli, da bi se končno tudi sami morali odločiti za eden ali drugi tabor.

V strahu pred tem in v želji ohraniti svoj mir in brezskrbno dosedanje življenje so poskusili vse, da bi ustvarili v Ljubljani sebi naklonjeno javno mnenje, upajoč, da se jim bo s tem posrečilo doseči ukinitve izdanega odloka ali vsaj preprečiti njegovo izvedbo. Po cestah, kavarah, tramvajih, na univerzi so hoteli obojati pravičnost izdanega odloka in povdarjati nezasišeno krivico, ki se je zgodila njim, ki se bavijo samo s svojim študijem in se nikoli ne vtičajo v politiko: da je bil odlok o ustavitvi predavanj izdan le iz egoizma in nevoščljivosti njihovih kolegov-domobrancev, češ, če mi ne bomo mogli študirati, pa tudi vi ne boste; ali: če takrat ni bila univerza zaprta, ko je bilo toliko akademikov v internaciji, jo tudi sedaj ni treba zapirati; ali: ukinitve predavanj je čisto nepotrebna, saj bi bili tudi oni, ki so se prijavili k domobrancem, potrjeni vsi semestri in bi torej ne bili nič na zgubi itd.; očitkov in argumentov je bilo na koše. Zlati sredini pripadajoči akademiki medicinske fakultete pa se niso zadovoljili le z debatami in dokazovanjem. Brž so šli na delo in napisali prošnjo na šefa pokrajinske uprave generala Rupnika, naj bi se na medicinski fakulteti kajal odlok o ustavitvi predavanj nadaljevala. Prošnjo so podpisali vsi medicinski zlate sredine, kolikor so jih mogli pisati prošnje na hitro zbrati. Ker pa je bilo teh bolj malo, so podjetno sami podpisali še nekatere druge svoje kolege in kolege, ki bi se »najbrže« strinjali z njihovo prošnjo, če bi bili prisotni. Nato so prošnjo oddali rektoratu, ki naj bi jo podprl že s uradno močjo.

Na vsa ta prizadevanja zlate sredine, posebno njene akademske mladine, ugotavljamo tole:

Prav ista zlata sredina, ki se sedaj najbolj vnato bori za nadaljevanje predavanj, prav isti akademiki, ki vedo sedaj največ povedati o prizadetih jim krivici, so se v šolskem letu 1941-42 najodločnejše borili na strani komunistov, ki so hoteli po nalogu OF preprečiti predavanja in doseči, da se univerza zapre. Tudi na njihovih rokah lepi kri njihovih kolegov-mučencev

Razglas mestnega poveljstva

Vsa stara dovoljenja za prestop mestne zaporne meje se morajo zamenjati. Pozivi bodo sledili od slučaja do slučaja. Kot prva naj pošlje svoje zastopnike podjetja z več kakor 50 nastavljenici. Ti naj se javijo dne 19. novembra 1943 do polne ob 11 uri na Mestnem poveljstvu (prvo nadstropje) zaradi tozadevnega dogovora.

Slovenski Rdeči križ:

Poziv. V polizvedovalnem oddelku se naj zglase: Benulič Jožef, Burdian Franc, oseba, ki je oddala seznam internirancev iz Zaslance in Lesnega brda ter svoji pokojnega Werxa Zvonka.

Zahvala. RK so darovali: g. Milivoj Lavio namesto venca na grob rajnih sorodnih in prijateljev 1000 lir, g. Jože Kunstelj, Vrhnika, namesto cvetja na krsto g. Franca Jelenc 300 lir, Pokojniški zavod v počastjenje spomina pok. uradnice gđ. Mice Purgelj 600 lir, uradništvo Pok. zavoda v počastitev spomina umrle g. Mare Slamič 317 lir, tvrdke A. Sušnik 200 lir, Julij Vodnik 100 lir, Jos. Zalta in komp. 1000 lir, Viktor Šober 500 lir, Šalamun in Lampe 8000 lir, g. Dolničar, kavarina Emona, 300 lir. Združene trgovcev v spomin blagopokojnega dobrotnika g. Andreja Šarabona 500 lir, rodbina Jakli, Ljubljana, na dolensko boguence 5000 lir, g. Ivan Pieterki iz neke pravne zadeve 960.70 lire. Vsem darovalcem priročna hvala!

Okna in druge odprtine pri zakloniščih morajo biti zavarovane z vrečami ali z zaboji s peskom in podobnim. Poglejte, če je to zavarovanje še vedno zanesljivo in učinkovito; kjer ga pa sploh ni, ga takoj napravite!

KUPITE TAKOJ

eno najlepših knjig letošnjega leta svetovno znani Walter Scottov zgodovinski roman

»IVANHOE«

ki ga je založilo in izdal uredništvo »Slovenca«. Dobite ga v vseh ljubljanskih knjigarnah in v veči Ljudske tiskarne. Broširana izdaja velja 35 lir, v polplatno vezana 45 lir, v celoplatno na najfinjšem papirju pa 80 lir. — Naroča se v UREDNIŠTVU »SLOVENCA«.

Jaroslava Kiklja in Frančka Zupca kot rdeč pečat njihove zveze s komunističnimi zločinci. Vendar so akademiki zlate sredine prav tema svojima mrtvima kolegoma in prav tistim »belim narodnim izdajalcem«, ki se takrat niso bali upreti se komunistom, dolžni zahvalo za vse semestre, ki so jih dovršili, za vse diplome in doktorate, ki so si jih pridobili od takrat do danes.

Sedanja ustavitve predavanj, za vas, akademiki zlate sredine, ni nikakršna krivica! Vaš očitke egoizma ima tudi drugo stran: samo da mi lahko študiramo, čeprav kolegi-domobranci ne morejo. Vi, ki vam je internacija preprečila študij, zahvalite se Osvobodilni fronti, ki vas je spravila v taborišča in vam vzela možnost študija takrat, zahvalite pa se ji tudi za sedanjí zastoj v študiju, saj je prav ona s svojim osvobodilnim delom povzročila ustavitve predavanj. In, kar koli je storila OF, je bilo vedno dobro in prav, zakaj se torej pritožujete? Saj so bili tudi vam — da vam odgovorimo kar z vašim tretjim očitkom — potrjeni vsi semestri, ki ste jih presedeli v internaciji in torej po vaših računih niste prav nič na izgubi, čeprav slovenski narod potrebuje inteligentov, ki svojo stroko obvladajo po znanju in ne takih, ki imajo potrjene vse semestre. Teh ima preveč.

Zdaj je čas boja, trdega in neizprosnega boja proti satanskemu sovražniku, ki se je vgnedal v naši zemlji, boja za njegovega popolnega iztrebljenja. Temu cilju se morajo podrediti danes vsi drugi cilji. Sedaj ne grozi obstoj slovenske univerze nobena nevarnost in ni se nam treba bati, da bi prišla kakšna badoglijevska klika in bi uničila univerzo, zasedla njena poslopja in institute in jih demolirala s svojo neiskreno prakso, kot je to storila z drugimi našimi šolami. Ko bo dosežen postavljeni cilj, ko bo odstranjen komunistična gnolba s telesa slovenskega naroda, se bodo vrata univerze zopet široko odprla in takrat bodo mogli vsi nadaljevati s svojim študijem. Dokler pa traja boj pa naj si zlata sredina zapomni: nihče, prav nihče ne bo mirno in udobno študiral in polagal izpite v varnem stavu za hrbi tistih, ki se trdo borijo na bojišču, po dobljeni zmagi pa prikel usposobljen in z diplomo v roki po službo, medtem ko bi tisti, ki so v tem boju žrtvovali svoj študij in svoj čas ter tvegali svoje življenje, ostali praznih rok.

Prazno je vaše upanje, vi, Ljubljanci iz zlate sredine, da se vam bo morda le posrečilo prejadati do konca tako, kot vam je to uspelo doslej. Ob taki nesreči, kot je zadela naš narod, ne bo nihče več stal s prekrizanimi rokami ob strani, ampak bo moral krepko prijeti za delo tudi vsak izmed vas. Toda na vas samih in samo na vas je, ali boste spoznali svojo dolžnost in stopili prostovoljno in iskreno v vrste borcev proti komunističnim zločincem ali pa boste rajši celo svoje življenje nosili pečat prisilnega delavca in vzeli nase sramotno zvest, da je moral narod v svoji smrtni stiski vas, svoje sinove, prisiliti, da ste mu šli na pomoč. V komur izmed vas je še količkaj poštenja, v komur izmed vas je še količkaj prave slovenske zavosti, temu izbira ne bo težka! —Im

Krivi preroki

Sedaj bo treba izreke o božji pravičnosti in božji ljubezni držati lepo vzporedno. Za krščansko vero drže oboji in oboji so resnični. To je tako kakor z božjo vsetvornostjo in človeško odgovornostjo zase, z milostjo in svobodo: Obe dejstvi sta razodeti, kako pa jih je povezati in združiti, to je naloga človeškega razmišljanja, ki je mi na zemlji ne moremo popolnoma rešiti. Saj nam je tudi razodeti Bog razodel kot »skriti Boga«. Bilo je več cerkvenih očiakov in cerkvenih učencev, posebno na grškem iztoku, ki so precej smelo rinili naprej in razumeli izreke o božji ljubezni v smislu neke »apokaliptične« to je vse odrešenja, ne da bi zato žrtli pomen izrekov o večni pravičnosti, kakor so to storili »resni raziskovalci«. Človek, ki živi iz vere, in jo udeležuje, je z dobro voljo v ljubezni, je pač izven strahu in nad strahom, to pa z ozirom na božjo milost, ne pa z ozirom na svojo moč. Usodo soljudi bo tako za zaupanjem polagal v božje roke kakor svojo lastno, ne da bi se trudil do dna dognati, kaj nam je božja modrost, ki nas vzgaja, zakrila.

VIII.

S sfanatiziranimi ljudmi se pač ne kaže spuščati v verske prepire. Pavel prosi svojega učenca Timoteja, da bi vernike naravnost rotli pred Gospodom, naj se ne pričkajo za besede, kar ni v nobeno korist, poslušalec pa je v pogubo. (2 Tim. 2, 14). Če smemo po vsem tem čitatelju praktično kaj svetovati, bi rekli tole:

1. Ne prepiraj se z razburjenimi pristasi take sekte! Zakaj ne? Ker je brez koristi, kakor pravi Pavel, pa tudi za voljo lastne časti in spoštovanja do sebe ne. Saj se vendar tudi neradi pečemo z ljudmi, ki blatijo svojo lastno rodbino. Ljudje, ki mažejo to, kar je tebi in tvojemu bratstvu v Kristusu sveto, naj gredo mirno mimo tebe. Molj zanje: »Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!«

2. Njihove tiskovine zavračaj. In ako ti jih kje nastavijo, jih hitro pospravi in uniči!

3. Ako ti pride tak apostol hinavsko vsiljivo v hišo, ga odsvoli kakor moreš!

4. Ako te pa kjer koli kdo ogovori, in se ga ne moreš otresti, mu omeni tisto Freyewaldovo knjižico in tisto uredništvo, ter ga vprašaj, kdaj nameravajo tožiti. Dokler tega ne storijo je vse njihovo delo plačana propaganda, ki lovi kaline.

5. Pismosledi se sklicujejo na Sveto Pismo. Odkod ga pa imajo? Saj sami ga menda niso napisali? Gotovo ne. Prevzeli so ga od Cerkev, ki ga je imela vsa stoletja. Da, Cerkev, po njihovem — vlačuga vseh vekov.

O zmešane glave, o zaslepljeni ljudje!

»Adventisti«

I.

Ako slišimo besedo adventizem jo razumemo splošno kakor pričakovanje neposrednega preloma svetovne zgodovine zavoljo prihoda Kristusovega k sodbi sveta. Pri tem ni važno, ali je med drugim prihodom njegovim in poslednjem sodbo tako imenovano tisočletje, to je tisočletno kraljestvo pod Kristusovo vlado, ali pa če na mah nastopi večno prizorišče namesto pozemeljskega. Značilna je samo trditev o splošnem prelomu za bližnji in določljiv čas.

Osnove adventizma niso krščanskega porekla, ampak poznoklasičnega. Zadnja stoletja pred Kristusom se je namreč kazalo že vse, kar je za adventizem značilno. Stiska židovskega naroda pod babilonsko, sirske in rimsko oblastjo pa je obete novega mesijanskega reda usmerila v svet fantazije: Mesija pride kot sodnik nad svetom in uniči poganske narode s splošno sodbo, da bi odrešil Izraelce. Mnogi skrinjastostni razodetji je nastajala: silila so med ljudi kakor vulkanska para iz nemirnih tal brepenjca. Mnogokaj je ohranjeno v spisih in prevedeno na razne jezike. Tok reči seveda ni v okviru Svetega Pisma. Posebno mnogo je rabinskih rekov in sibilinskih prerokov.

Vse, kar vidimo pozneje v slikah bodočnosti, je že tukaj. Prerokbe o velikem gorju, katastrofah v naravi in med narodi, pretresih na nebu, prihod Sina človekovega na oblakih, tisočletnem kraljestvu, Antikristu, sodnem dnevu, vstajenju mrtvih, poslednji sodbi nad narodi, ter novem nebu in novi zemlji.

Preračunavanje teh dogodkov pa židovski pismoniki s svojimi svarili niso nikdar mogli zatreči. Z razdelitvijo svetovne zgodovine na 6 ali 7, pa tudi 10 ali 12 dob, je prihajal adventizem v židovstvu do raznih podatkov o rekli. Nekateri so si izračunali že leto 240, pa so se razočarali. Drugi so z Danielovo pomočjo prišli do leta 65 po Kristusu, a to je bilo potem blizu popolnega poraza naroda, ko so sovražniki slavili nad njim svojo zmago. Oni, ki še niso obupali, so videli v tem zmoto pri računu in so tako imeli časa še za nove poskuse. Nazadnje so njihovi najboljši učenjaki sami nastopili proti takim fantazijam in so odrekli mesijanski blagor vsakomur, ki bi se še pečal s takimi računi.

Naši današnji adventisti gotovo niti ne slutijo, kje in kako so njihovi predniki. Pa tudi njihovi duhovni vodje imajo malo pojma o zgodovini, to se vidi povsod in v vsem. Oni menijo, da hodijo samo po sledovih Jezusa in novozakonskega Razodetja. To bi bilo lepo, a resnica je taka.

(Dalje)

Orodje v zaklonišču naj bo vedno na istem preglednem in pripravnem mestu. Priporoča se namestitev v stojalib

Obvestilo Preveda trgovcem in potrošnikom

Obvezna oddaja glav živilskih nakaznic

Da si nadalje zagolovi vsak prebivalec Ljubljane in imetnik živilske nakaznice ter kakršnih koli dodatkov, izdanih po mestnem magistratu v Ljubljani, pripadajoča mu racionirana živila, naj golovo v času od 25. do 30. novembra odda pri svojem trgovcu ali zadržki glave živilskih nakaznic za mesec november. Glavim rednim nakaznicam je priložiti tudi glave vseh ostalih dodatnih nakaznic, razen bolniških in za krompir.

Ker morajo bolniki v tem mesecu glave bolniških nakaznic oddati pri nabavi jabolk, zato naj pri svojih trgovcih oddajo prepis glave bolniškega nakazila na listu papirja, ki naj vsebuje ime in naslov imetnika bolniškega dodatka, ime trgovca, ter množino za boni nakaznega

blaga. Ta list je priložiti k glavi redne živilske nakaznice. Abonenti v javnih kuhinjah naj tam oddajo glave živilskih nakaznic, kuhinje naj jih oddajo svojim dobaviteljem. Kdor pa dobiva samo po en obrok hrane dnevno, naj glavo živilske nakaznice odda trgovcu, kjer si nabavlja racionirana živila.

Trgovci morajo z glavami novembrskih živilskih nakaznic pri Prevodu dokazati število svojih odjemalcev. Glave živilskih nakaznic, ki jih potrošniki izročijo svojemu trgovcu ali zadržki, torej veljajo kot naročilnice. Zato bo v bodoče mogel dobivati blago le oni, ki bo glavo novembrske živilske nakaznice oddal, ter si bo mogel živila nabavljati le tam, kjer jo bo oddal.

Za današnji dan

Koledar

Petek, 19. listopada: Elizabeta Irlinska, kraljica in vdova; Poncijan, papež in mučenec.

Lunina sprememba: zadnji konec 19. listopada ob 23.45. Herschel napoveduje lepo vreme.

Sobota, 20. listopada: Feliks Valoa, spoznavalec in cerkveni učenik; Edmund, kralj in mučenec; Agapij, mučenec.

Dramsko gledališče

Zaprto.

Operno gledališče

Zaprto.

Kino Union

»Ljubezen v poletju«. — Predstave ob 13.30 in 17.30.

Kino Sloga

»Bratec ti moj«. — Predstave ob 15. in 17.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1, mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

Praktični nasveti

Za petek: malo bolje za zunanjo opravilo.

Za soboto: nadaljnje izboljšanje pogojev za vse zunanje opravke.

Dramsko gledališče

Petek, 19. novembra: Zaprto. (Generalna.)

Sobota, 20. novembra, ob 10: »Kovarnost in ljubezen«. Red Sobota.

Nedelja, 21. novembra, ob 16: »Normanski junaki«. Premiera. Izven. Cene od 22 lir navzdol.

Ponedeljek, 22. novembra: Zaprto.

P. n. obiščite opozarjamo, da bo začetek predstave za »Normanske junake« vselej ob 16.

Henrik Ibsen »Normanski junaki«, drama v 5 dejanjih. Osnovna misel dela je nasprotje med hoteljem in močjo, med voljo in močjo, Voljo, ki sproži konflikt, je nesrečna ljubezen Hjördis do pomorskega kralja Sigarda. Dejanje se godi v 10. stoletju na Islandskem. Igrali bodo: V. Skrbinek, Drenovec, Gregorin, Bitens (debut), Marija Vera, Ukmar-Boltrajeva in Bratina. Režiser M. Skrbinek, scenograf inž. E. Franz, načrti za kostume J. Vilfanova.

Operno gledališče

Petek, 19. novembra: Zaprto.

Sobota, 20. novembra, ob 16: »Orfej in Evridika«. Red B.

Nedelja, 21. novembra, ob 16: »Traviata«. Izven. Cene od 32 lir navzdol.

Ponedeljek, 22. novembra: Zaprto.

Rimski-Korsakov »Snežurčica«, posladna bajka v 5 slikah. V operi je prikazana oaza povezanost med človeštvom in naravo in zakoni, ki vladajo oboju. V muzikalnem pogledu odlikuje delo bogastvo in sočnost folklorne motivike. Neizbrani viri skladateljeve intuicije prinašajo pestrost v likovnih, kakor tudi resnobnih ritmičnih motivih. Peli bodo: Vidaličeva, Poljanarjeva, Lupša, Mlešnikova, Golobova, Popov, B. in M. Sanein. Dirigent N. Štrifot, režiser R. Primožič, koreograf P. Golovin.

»Gledališki koledarček« za leto 1943-44 bo izšel prihodnji teden. Posvečen bo 50 letnemu jubileju našega gledališča. 8 svojo pestro vsebino, članki in slikami o gledališču bo nudil vpogled v delo našega kulturnega zavoda in njegovo zgodovino.

Radio Ljubljana

dnevni spored za 19. november:

8.30 Jutrarnji koncert — 9 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.30 Glasbeni uvod — 12.36 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Koncert za ravvedilo — 14 Poročila v nemščini — 14.15 Koncert Malega orkestra vod. dirigent Stenovič — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Koncert šramla »Ljubljana« — 17.45 Leposlovna ura — 19 Klavirsko glasbo Beethovna in Dvořaka izvaja Mila Dernovšek — 19.30 Poročila v slovenščini, napoved sporeda za naslednji dan — 19.45 Mala medija — 20 Poročila v nemščini — 20.10 Operetno svoko izvaja radijski orkester, vod. dirigent D. M. Stenovec — 21 Za vsakega nekaj — 21.40 Prenos iz Beograda — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Glasba za luko noč.

Velik poraz komunistov pri Novem mestu

Rupnikov bataljon razbil preostanke na novo zbranih komunističnih tolpih in jih pognal v beg - Velik plen težkega orožja in badoglijevskih oklepnih voz

Ljubljana, 18. novembra.

Kurirji iz Novega mesta poročajo o velikem porazu ponovno zbranih komunističnih tolpi, ki so osredotočile vse svoje »osvobodilno« gibanje sedaj v Beli Krajini in začele napadati.

Od srede do nedelje so se vse te skupine približale Novemu mestu z namenom, da s likvidirajo bataljon stotnika Vuleta Rupnika. Večje skupine so zavzele važne strateške točke okoli Novega mesta in načrtno obklojevale mesto, v katerem so se utrdili domobranci, pripravljeni na odpor in obrambo. Komunistični voditelji so se že veselili, kako bodo spet korakale njihove tolpe skozi Novo mesto in mesarile naše fante. Poslali so domobrancem v Novo mesto dva fantička s posebnim pismom, v katerem so zahtevali predajo...

Ker ni bilo ne fanta ne odgovora, so začeli napadati. S tremi topi, pri katerih so bili Ceruttijevi »strokovnjaki«, so streljali na Novo mesto, dokler

niso domobranci začeli z izpadi. Komunisti so že pri prvem izpadu domobrancev začeli bežati, ne da bi se spustili v boj. Krili so le umik ter bežali, za seboj pa pustili mrtve in strelivo ter orožje. Domobranci so nato pogrnili komunistične tolpe daleč v okolico Novega mesta, jih preganjali ter kmalu očistili teren na področju pod Trško goro, ki so jo nato kmalu zasedli. Tako je ozemlje v Krški dolini očisto komunističnih tolpi, njihove tolpe pa so doživele hud poraz, kakor že dolgo ne. Njihove izgube so zelo velike, dočim je padlo le 6 domobrancev.

Prav tako so komunisti pretrpeli hude udarce blizu Črnomlja in Metlike, kjer so na begu pustili vse težje orožje, ki sedaj leži vzdolž črnomeljske proge in ceste.

Ljubljanskim računarjem te novice gotovo ne bodo všeč, saj trobenjato samo o novih komunističnih »junakihi« podvigih na Dolenjskem.

Dve žrtvi komunističnega ubijanja

Ljubljana, 18. novembra.

Na vpogled smo dobili dokument — smrtno obsodbo s pristnim podpisom nekake inž. Trosta Maksa, ki pojasnjuje smrt dveh idealnih fantov iz Devica Marije v Polju.

Smrtna obsodba je prav kratka: »Brigadno sodišče VIII. brigade, 18. divizije je pod predsedstvom inž. Trosta Maksa, v prisotnosti tovariša Frenka in tovariša Rijavca kot članov sodišča in tožila Polovičar Ivana dne 8. oktobra 1943 Maksa Vincenca, roj. 12. III. 1917, pismo, bivačnega v Večah št. 71, pristojnega v Dev. M. v Polju in Ivančiča Stanka, roj. 24. 4. 1918 v Rušnjah, po poklicu trgovskega pomočnika, stanujočega v Dev. M. v Polju, oba »ne-kaznovana, ker sta bila člana bele garde, sodelovala pri protikomunistični akciji in proti OF v Sostrem, se 14. septembra udeležila bitke na Osojniku in 30. sep-

tembra brez dovoljenja komandanta v Grahovem zapustila svojo edinico in III. delavski bataljon Tomičeve brigade z namenom, da dezertirata, obsodilo oba na smrt.«

Sodba nato navaja, da so oba ujeli 6. oktobra na Gumnišču, kjer sta se oba fanta skrivala v gozdu z očitnim namenom, da se rešita komunističnega pekla. Ubili so ju 8. oktobra.

Tako sta padla pod krvinskih rokami poleg neštetihi neznanih komunističnih žrtev ta dva poštena fanta, ki ju pozna vsa poljska fara kot verna in narodno zavedna idealista. Prav nobenega boja ni bilo na Osojniku, zaradi katerega so ju poslali v delavski bataljon. Ubili so ju, ker je bil pač tak sklep KPS. Tako sta se pridruživši številnim mučencem in junakom iz svoje fare in doprinesla v poštenem boju svojo največjo žrtev — življenje.

Dnevne novice

Za god sv. Elizabete, velike tretjerednice in množice zavetnice Društva sv. Elizabete bo danes (v petek) v cerkvi Marijinega Oznanjenja po rožnem vencu ob 6 zvečer kratak govor (stolni kanonik Frano Korešič), nato pa slovesne liturgije.

Nova mladinska knjiga s slikami »Naslan in Zalka«, slikala in napisala Konča Ahačič, je pravkar izšla v Mladinski založbi, Stari trg 30.

Staršem onih dijakov-inj, ki letos nimate rednega pouka, priporočamo, da zaposlijo svoje hčere in sinove s koristnim delom: Prijavite jih v tečaj strojeписа, stenografije, knjigovodstva, jezikov itd. Pouk v novem tečaju prične v ponedeljek, 22. novembra. Izbra predmetov po želji. Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Informacije daje: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobrankska 15.

Akademikarke-ki, uporabite koristno svoj prosti čas za študij praktičnih predmetov: strojeписа, stenografije, knjigovodstva, korespondence, jezikov itd. Nov specialni tečaj prične v ponedeljek, 22. novembra. Izbra predmetov po želji. Učnina nizka. Vpisovanje dnevno. Podrobne informacije daje: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobrankska 15.

Vse delavce, ki letošnjo zimo žele dobiti delo pri spravljajanju snega, poziva mestno esno nadzorstvo, naj si pri Namestitvenem uradu pridobijo potrebne prijave, ki naj so z njimi ob večjem snegu javijo v pisarni na Ambroževem trgu 7 do 7.30 zjutraj. Medta je ista kot jo imajo delavci mestne občine.

Pesek za protiletalsko zaščito. Mestna občina je na mnogo krajih vsega področja mesta Ljubljane pripravila zalogo peska in jih označila z napisom »Požarni pesek«. Ta pesek je namenjen za hitro zaščito proti požaru, naj ga gospodarji dajo v vrečah ali zabojih v zaklonišča, na stopnišča, podstrešja in v stanovanjske in poslovne prostore kakor veljavni predpisi. Ta pesek je obilno brezplačno na razpolago ter ga lahko vzame vankdo, ki ga res potrebuje za take

namene. Seveda je pa kazniva zloraba, če bi kdo s tem peskom poslal poti, dvorišča in ga porabil za druge domače potrebe, prav tako ga pa nikdo ne sme porabiti za protiletalsko zavarovanje oken, temveč samo za zaščito pred požarom. Za te namene pa naj prebivalci čim hitreje sežejo po tem pesku ter ga postavijo tja, kjer je po predpisih potreben. Vodstvo gasilske službe protiletalske zaščite bo prišlo s pregledi, kako je prebivalstvo izpolnilo ukrepe protiletalske zaščite pred požarom ter bo seveda, pristojno postopati proti malomarnosti. Odgovoren za namestitve peska je hišni lastnik za vse prostore, ki niso oddani strankam, prav tako pa tudi za podstrešje, stopnišča in zaklonišča. Najemniki pa so odgovorni za svoje stanovanjske in poslovne prostore. Hišni starejšine morajo nadzorovati, da je pesek tudi v oddanih prostorih res pripravljen in na svojem mestu. Ker je pesek zaradi sedanjega vremena deloma vlažen, priporočamo, da ga je treba pred posušenjem, posebno če ga boste dali v papirne vrečke, obenem pa pripomniti, da bo mestna občina nadomestila pesek, če bi kje pošel. Posebno pa opominjamo, da je zloraba kazniva.

Naknadno vpisovanje v trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobrankska 15, se vrši dnevno za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti in za Višji trgovski tečaj ter vse ostale oddelke. Na razpolago brezplačen prospekt. — Ravnateljstvo.

Važno za vsakogar sedaj in v bodoče je znanje knjigovodstva, korespondence, stenografije, jezikov, strojeписа itd. Temeljiti pouk se vrši v specialnem tečaju. Izbra predmetov po želji. Vpisovanje dnevno. Informacije daje: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobrankska 15.

Ne odlašajte z naročilom

»Slovenčeve knjižnice«

Naročnike za III. letnik bomo sprejemali le še do meseca decembra t. l. V »Slovenčevi knjižnici« bo zastopana književnost 15 narodov.

KULTURNI OBZORNIK

Novo mladinske knjige

Mirko Kunčič, Matjažek. Pesmi za mladino. Nova založba 1943.

Plodovit mladinski pesnik Mirko Kunčič je pred kratkim izdal novo zbirko pesmi za mladino. Zbirka je vsebinsko razdeljena na tri dele. V prvem delu so najprejnejše, ljubke in veselo nagajive, pa v resnici očetovsko in obnem otroško doživete pesmice, ki pričajo — kot Zupantičeve — o resničnem dožitvi pesnikovem v prijetnem družinskem okolju domačega kroga. Saj pesnik skoraj v vsaki pesmici opeva svojo Marjanco in svojega Matjažka, ki je po njem vso zbirko naslovil. Pesmice so tako zelo približane resničnemu otroškemu dožitvi s punčko in muckom, pa njihovem domišljiskemu občutju, ki se vani pesnik tako neprisiljeno zna živeti, da se mu je pesem in zbirka lepo posrečila v vsebini in izrazu. Poleg samega družinskega okolja opeva pesnik tudi življenje v zunanji naravi po letnih časih in cerkvenih praznikih, kakor jih otroci podživljajo od velike noči preko kresne noči tja v Miklavža in božično skrivnost, ki je otrokom že posebno blizu. Preide pa tudi iz stvarnega sveta v mitos, in pravilni svet Čateža, kresne noči in doživeti na

planinah. Vmes je tudi nekaj posrečenih basni in ugank.

V drugem delu zbirke je zbral pesnik predvsem rodoljubne pesmice, ki v prvi vrsti izražajo domotožje po mladosti in deveti deželi. Kakor so te pesmice izvirne v obdelavi, se vendar v motiviki in celo v izrazu tu in tam malce pozna Zupantičev vpliv (zlasti Dume in ode Z vlakom). Sicer pa je rodoljubni motiv Kunčič obdelal na svojski način, na pol za mladino, na pol pa tudi za zrelejšo, tako da je vzgojni namen te skupine pesmi povsem neprisljilen.

Tretji del v zbirki bi lahko imenovali zabavno otroški, saj v njem pole o Matiji Matajku, o prvem aprilu in o podobnem. Dodal pa je temu delu še pesmice s socialno vzgojno črto, z mislijo na slovenske izseljence in s dotaknil še drugih vprašanih, ki naj vanje tudi otrok že pogleda. Za konec pa je napisal otrokom v spominsko knjižo misel z metafizičnim refrenom: »Od zibelke do groba, ioj, sinko moj, je kratka pot!« — Zbirko je z radirankami okusno opremil akademski slikar Riko Debenjak.

Jože Tomažič, Dravska roža. Bajka. Jože Tomažič, ki je v zadnjem času začel prikazovati slovensko folkloro s Pohorja

in doslej izdal že Pohorske pravljice, Pohorske bajke, Pastirčkova nebena in Drvarka Marija, je sedaj zbirkam pravljic in bajk dodal še posebno pohorsko bajko o dravski roži kot besedilo k slikanci Jožeta Berdnika. Zgodba pripoveduje o treh dravskih sinovih, izmed katerih sta dva starsejša hudobna, najmlajši pa blag in plemenit, čeprav ga imenujejo norak. Po očetovi smrti starsejša brata najmlajšega oslepit in se potem morata pokoriti za kalnovski greh, najmlajši pa čudežno zopet sprevi. Oba starsejša brata padeta v roke hudobne graščakinje na Himbuškem gradu in, ker ne rešita nalog, da bi prinesla svoji gospodarici dravsko rožo, marveč samo njeno korenino, pa ker ne ubijata zmaja, oba isto uro umrta. Potem pa kot črna pas pomagata najmlajšemu ubiti dravskega zmaja, najmlajši brat pa pokoplje trupli starsejših in ko dravska roža vzvete, pride maščevanje tudi nad hudobno graščakinjo, da okamen v bel steber.

Zgodba je pisana prijetno in dovolj napeto, le tu in tam je preveč razveljavna, spet drugod pa pisatelj nakazane motive ne izvede do kraja, kot bi bilo želeli. Bajka kaže bolj med dobrim in zlom in dobro zmaga ob vodstvu rajnega očeta, ki kot beli drvar vodi najmlajšega dobrega sina. Kot druge, bo naša mladina tudi to bajko rada brala, saj je prva za mladino napisana. Berdnik je

ve podobe so prav jasne in nazorne in lepo spremljajo tekst.

Anton Čehov, Kaštanka. Prevedel Al. Gradnik. Ilustriral Ljubomir Ravnikar. Ljubljana 1943. Čehova basen opisuje doživljanje pisca Kaštanka, ki je last mladika Luke Andrejeviča Psička Kaštanka se zgubi prijenemu mizarju in pride k cirkuškemu članu v družbo gosaka in mačka. Opomore se in se začne učiti različnih pasjih umetnosti, da bi tudi sama mogla nastopati v cirkusu. Pri nastopu v cirkusu pa jo spet spoznata mizar in njegov sinček in tudi pisca ju zapazi ter plane k njima.

Čehov je s Kaštanko napisal mladinsko knjigo visoke umetniške vrednosti, knjižjo iz čiste poezije, brez kakih tendencioznih, na zunaj vidnih poučnih misli, saj zgodba sama že dovolj jasno poučuje otroke, naj ostanejo doma, naj se marljivo uče za svoj poklic, naj se ne strajejo nevarnosti življenja in podobno. Prevod je prav lep in se prijetno bere. Zgodbo spremljajo dvobarvne Ravnikarjeve podobe.

Pavel Kunaver, Potovanje v vesolje. Ljudska knjigarna 1943.

Pisatelj pelje mladega prijatelja v duhu na pot v vesoljstvo, saj je duh edina hitrost — poleg svetlobne hitrosti — ki je njo mogoče premagati pri končnem razdalje v vesoljstvu. Med prijetnim

neprisiljenim kramljanjem vodi Kunaver mladega bralca z zemlje na luno in soncer ter se na druge planete našega osončja do drugih ozvezdij, vmes pa prikazuje najrazličnejše pojave v vesoljstvu, kakor utrinke, severno luč, prah okoli sonca, komete, žareče megle, črne megle itd. Tudi v skrivnostni vesoljski se poglavlja in na koncu dodaje še opis posameznih ozvezdij in planetov, kako stopajo vanje.

Knjiga je potemtakem izrazito poučna, pa ne morda samo v tem, da bi naša mladina spoznala materialni svet in veselje kot tako, marveč tudi naravne skrivnosti in skrivnosti človekovega življenja na zemlji. Pripovedovanje in opisovanje je zelo prijetno in docela poljudno, da je tako lahko dojemljivo tudi najmlajšim. Opisovanje temeljito pojasnjuje podobe iz vsemirja, saj jih je pet in trideset. Zato je poučna knjiga Pavla Kunaverja tudi dovolj nazorna in s tem še bolj približala mladini, kakor bi bila s samim besedilom.

Tako so naši pesniki, pisatelji in založba kar precej pokrbele za našo mladino, da bo imel Miklavž, ki prihaja, dovolj lepih in koristnih daril znanjo. Vse te knjige se že same zadosti priporočajo tako zaradi svoje umetniške kakor tudi vzgojne in poučne vrednosti. Priporočamo jih staršem tudi ml. saj cena posameznih knjig nikakor ni pretirana, ker se suče okrog trideset lir. F. J.

Džingiskanovi Mongoli na pohodu

4. Poglavarjem rodov in kanov, ki so mongolski podložniki je prepovedano, da bi se v naprej nosili svoje častne naslove.

5. V vsakem primeru je prepovedano sklepati mir z vladarji, knezi ali narodi, če se ti niso podvrgli.

6. Razdelitev armade v skupine po deset, sto, tisoč in desetisoč mož je treba brezpogojno obdržati. Ta razdelitev služi temu, da je armada v najkrajšem času sposobna za borbo in da je omogočeno povečanje po edinih.

7. Pred začetkom vsakega bojnega pohoda mora vsak vojak prejeti svoje orožje iz rok za to določenega častnika. Vsak vojak mora svoje orožje vedno varovati in vzdrževati; pred bitkami morajo častniki napraviti primeren pregled orožja.

8. Vsakomur je s smrtno kaznijo prepovedano začeti z ropanjem in plenjenjem prej, preden je to dovolilo vrhovno poveljstvo. Ko pa je dovoljenje za plenitev izdano, morajo imeti vojski iste možnosti za nabiranje plena kakor častniki. Nabrani plen jih je treba pustiti, izvemši tistega dela, ki ga morajo vsi oddati nabiralcem cesarjevega deleža na plenu.

9. Da bi mongolska krdela vedno

ostala vojaško izvežbana in izšolana, je treba prirediti vsako zimo velik lovski pogon. Glede na ta pogon je vsakemu moškemu v cesarstvu prepovedano loviti in ubijati v mesecih od marca do oktobra jelenjad, kozoroge, srnjake, zajce, divje osle in nekatere ptice.

10. Prepovedano je rezati vrat divjačin, ki naj služi za prehrano. Tako divjad je treba zvezati, nato pa naj se ji odpre prsni koš in lovec naj ji vzame iz droba srce.

11. Dovoljeno je jesti kri in drobno je živali, čeprav je bilo to doslej prepovedano.

12. Točka našteva cel seznam pravic, ki jih imajo poglavarji in častniki v cesarstvu.

13. Vsak mož, ki se ne udeleži vojnega pohoda in ostane doma, mora določeno čas delati za državo, ne da bi dobil odškodnino.

14. Kdor ukrade konja, bika ali kaj podobnega, kar je približno prav toliko vredno, se kaznuje s smrtjo. Njegovo telo pa se razseka v dva kosa. Za manjše tatvine je določena tudi huda kazen z udarci s palicami. Glede na vrednost ukradenega predmeta se spreminja tudi število udarcev in raz-

ste od sedem na sedemnajst, sedem in dvajset in tako naprej do sedem sto. Telesno kazen se lahko oprosti, če krivec povrne devetkratno vrednost ukradenega predmeta.

15. Noben podložnik države ne sme vzeti Mongola za služabnika ali za sužnja. Izvemši prav posebne primere je vsak odrasel mož dolžan služiti v vojski.

16. Da se prepreči pobeg tujih sužnjev, je vsakomur pod smrtno kaznijo prepovedano dajati pobeglim sužnjem streho, prehrano ali obleko. Kdor sredi pobega sužnja, pa ga ne prižene nazaj h gospodarju, naj se prav tako kaznuje kakor suženj.

17. Za poroko in zakon veljajo določila, po katerih mora vsak mož svojo ženo kupiti. Poroka med sorodniki, ki so v prvem in drugem kolenu, je prepovedana. Moški pa se sme poročiti z dvema sestrama ter sme imeti več priležnic. Žena naj skrbi za poslasto in sme zato po svoji prevdarosti kupovati in prodajati. Mož naj se bavi le z lovom in vojno. Otroci suženj so izenačeni z otroki žena. Otroci prve žene pa naj veljajo več kot drugi. Prav tako dedujejo otroci prve žene vse.

17. Prešutno naj se kaznuje s smrtjo in je treba krivce takoj in brez odlašanja usmrtiti.

19. Če se hočeta dve družini povezati s poroko, pa imata le majhne otroke, tedaj je dovoljeno poročiti te otroke med seboj pod pogojem, da je eden seveda deklica, drugi pa deček. Če bi slučajno otrok ali celo oba umrla, lahko kljub temu poročna pogodba ostane v veljavi.

20. Prepovedano je kopati se med nevihto ali prati svoja oblačila v tekoči vodi.

21. Vohune, krivopriizneke, sodo-mite in čarovnike je treba obsoditi na smrt.

22. Častniki in poglavarji, ki zamenjajo svoje dolžnosti ali se osebno na kanov poziv ne javijo — zlasti taki iz oddaljenih okrajev — se morajo kaznovati s smrtjo. Če je kaj olajševalnih okoliščin pri takem prekršku, se morajo krivci osebno zagovarjati pred kanom.

To je le kratek izbor iz Džingiskanove zakonodaje. Čuden je zakon o kopanju in pranju obleke med nevihto. Toda tudi s to odredbo se kaže le skoraj očakovska modrost zakonodavca. Vedel je namreč, da imajo iz nerazumljivih razlogov vsi Mongoli vpravi pasji strah pred gromom. Marsikaj se je zgodilo, da so Mongoli, če so bili v bližini vode, vsi nori v strahu pred bliskom in gromom planili v vodo in se raje utopili, kakor pa da bi pogledali iz vode in tako doživeli nevihto.

Džingiskanovi zakoni so veljali nad sto let v vsej Aziji in v znatnem delu Evrope. Vsa zbirka Džingiskanovih zakonov se imenuje — jasa.

Med vsemi najrazličnejšimi zakonodajami, ki jih je moralo človeštvo v tisočletjih sprejeti na svoja ramena, je ta zakonodaja prav gotovo najlepše utelešenje diktature. Skoraj za vsakim izmed zakonov preži najskrajnejše: smrt. Narodom pod vladjo Džingiskana so te zakone vedno prebrali, kakor se prebirajo dandanes dnevna povelja v armadah.

Ob vseh vojaških cestah, po katerih so morale jezdit mongolske čete, so bili ti zakoni z velikimi črkami navadno vklesali v pečine in stene. Iz trdne mogočne pamirske stene pa je grozila v naravnost monumentalnih črkah prva najbolj učinkovita in resna postava: »Kdor jase ne posluša izgubi glavo!«

Z drugih gorskih sten so mrko pretille druge grožnje in zakoni, med njimi na primer tudi samodržke besede: »Kakor je en sam edin neviden Bog v nebesih, tako je tudi en sam edin gospodar na zemlji in ta gospodar sem jaz in nihče drugi, jaz, Džingiskan!«

Mongolskemu narodu ni treba drugega, kakor le ubogati. Neprestano in nenehoma naj posluša povelja svojega gospodarja in srečen bo, postal bo velik in ostal mogočen. — — — (Dalje.)

Gospodarstvo

Centrale za zamenjavo v Nemčiji

Omejitve pri izdelavi raznih predmetov, ki jih je nujno povzročila vojna, so povzročile, da se je morala potrebna doba pri posameznih predmetih močno podaljšati. Zaradi tega ni bila nova misel za ono blago, ki je ležalo kje neizkoriščeno, poiskati kupca, odnosno z njim menjati ga za drugo blago. V začetku je bilo to delano v okvirju raznih pomožnih akcij, sedaj pa zavzema menjalna trgovina vedno večji obseg in se je zaradi tega prešlo na organizirano menjalno trgovino.

Predvsem so organizirali v Königsbergu na Pruskem tako menjalno centralo za rabljeno blago. Centrala se nahaja v prostorih neke prejšnje veleblagovnice. Tam razstavljajo in cenijo najrazličnejše blago. Čim kdo izrazi željo za primerno zamenjavo, se zamenjava izvrši na ta način, da se prodajalcu izplača razlika med cenama obeh predmetov ali nasprotno. Na obeh straneh se plačuje upravnica pristojbina 10 odstotkov cenilne vrednosti. Ker pa na ta način dobljeni stroški ne zadostujejo za kritje stroškov, saj znašajo stroški za izvedbo 1000 menjalnih poslov mesečno mnogo več. Če v treh tednih ne pride do zamenjave, lahko prodajalec razstavljeni predmet vzame nazaj ali pa ga proda zamenjalni centrali. Vendar je število predmetov, ki ostanejo centrali, zelo veliko, in zaradi tega so bolj uspešne akcije, ki se omejujejo samo na nekatere predmete, odnosno skupine predmetov.

Zaradi tega se zamenjava omejuje n. pr. v Reichenbergu na predmete domačega gospodinjstva in igrače, ki se zamenjajo ob takojšnji izvršitvi posla. Bielefeld se omejuje na pohištvo. Tu se vrši promet na račun nekega mizarja, ki je v ta namen pooblaščen. I. kupuje v imenu gospodarske urada rabljene kose pohištva, jih popravlja, nato pa prodaja na dobavnice. V Dortmundu skrbi za možnost izmenjave neka potovalna pisarna, ki ima v svojih izložbah razstavljene seznane predmetov, ki se nudijo v zamenjavo. V drugih krajih se je tega posla lotila trgovina. V neki veleblagovnici v Greizu se je razvila s temi predmeti kar lepa trgovina. Nekaj podobnega imajo v Hannoveru, kjer se specializirajo bolj na visokovredne predmete. Oddaja je tam načelno odvisna od ponudbe drugih predmetov, dočim je pri nekaterih predmetih možen nakup posameznih kosov ali pa dobi prodajalec predpravo nakupa za predmete, ki bi pozneje prišli na trg do ponudbe.

Na Dunaju pa so to trgovino organizirali nekoliko drugače, in sicer na podlagi izkušenj v drugih mestih. Na Dunaju sicer jemljejo za zamenjavo vse predmete (najmanjša cenilna vrednost pa mora znašati tri marke), v kolikor so še porabni in čisti, izjemno pa ne jemljejo nakita, luksuznih predmetov, umetnin in izdelkov umetne obrti in končno tudi ne predmetov, ki jih je težko prevažati. Čevlje, obleke,

tkanine in perilo se smejo zamenjati samo za blago iste vrste. Za vsak predmet, ki ga da kdo na razpolago v zamenjavo, se izroči poseben izročilni list, na katerem je označena vrednost, ki jo da cenilec. Ta listek omogoča izbiro drugih razstavljenih predmetov. Razlika med cenilnimi vrednostmi se izplača v gotovini, vendar sme biti cenilna vrednost izbranega predmeta le 20 odstotkov višja ali nižja kot je cenilna vrednost predmeta, katerega da zainteresirani na razpolago. Pravica do zamenjave ugasne v dveh mesecih po dobavi predmeta za zamenjavo. Če se zamenjava ni izvršila, dobe ponudniki nazaj cenilno vrednost po odbitku stroškov. Če lastnik torej predmetov ne vzame nazaj, se prodajo ti predmeti na javni dražbi.

Centrala je priključena zastavljalnici Dorotheum. Pristojbine znašajo 10 odstotkov cenilne vrednosti. Te pristojbine omogočajo kritje stroškov in majhen dobiček.

Ko se je pred nekaj tedni kupčija začela, je kmalu število poslov naraslo na dnevno 100, dočim je v Königsbergu bilo v 6 mesecih samo 3000 poslov. V začetku je bilo na Dunaju v skladišču razstavljenih samo koli 200 predmetov, sedaj pa jih je že nad 300 in to stalno.

Z Gorenjskega

Gospodarsko-politično zborovanje v Gozdu pri Martuljku. Pokrajinski gospodarski svetovalec Winkler je nedavno povabil na poučni gospodarsko-politični sestanek v pokrajinsko šolo v Gozdu pri Martuljku posamezne gospodarske vodje in gospodarske svetovalce. Na sestanku je bilo več strokovnih predavanj, ki so udeležencem sestanka podala potrebna navodila za nadaljnje udeleževanje na zaupanih jim položajih. Med drugim so bila na dnevnem redu sledeča strokovna predavanja: Hans Hafer: O rasni politiki. Pokrajinski gospodarski svetovalec Winkler: Politika in gospodarstvo. Profesor dr. Leopold Mayer, ravnatelj Visoke šole za svetovno trgovino na Dunaju: Gospodarski problem prehoda z vojnega na mirnodobno gospodarstvo. Dr. Fritz Hartwich: Vojne naloge koroškega gospodarstva. H. Siedbörger iz Berlina: Delo in udeleževanje obrtnika v vojnem času ter Hans Vollmann iz strankinega urada v Monakovem o svetovnem nazoru in gospodarski politiki.

Spominjska slavnost za padle junake v Domžalah. Okrožno vodstvo NSDAP v Kamniku je pred dnevi priredilo v Domžalah spominjsko slavnost za padle junake stranke in vojske v prvi in sedanjih svetovni vojni. Slavnost je bila v dvorani domaškega kina ter so se je udeležili zastopniki stranke, vojske in ostalih oblasti. Pevske točke je izvajala pevska skupina HJ v Domžalah pod vodstvom strokovnega učitelja Obertrautera. Spominjski govor je pa imel okrožni vodja Pilz. Na tej slavnosti je bilo končno odlikovanih tudi več članov strankine organizacije, v stranko samo je pa bilo sprejetih 13 mož in žena.

Pripravek selške orožniške skupine za zimsko pomoč. Člani orožniške postaje v Seleh in tamkaj se mučijo vojaški na dopustu so zbrali med seboj za vojno

TEL. KINO UNION 22-21

Je li mogoče med dvema zaljubljenecema golo prijateljstvo? Odgovor vam daje film

»Ljubezen v poletju«

V glavnih vlogah: Winnie Markus, Lotte Lang, O. W. Fischer in drugi odlični dunajski igralci.

PREDSTAVE ob delavnikih ob 15.30 in 17.30.

TEL. KINO SLOGA 27-30

V nizu lepih filmov, ki jih predvajamo, bo užitek za vsakogar, kdor bo videl film z najprejrejšo vsebino

»Bratec ti moj«

Izza dobe pesnikov Raimunda in Grillparzerja. Sodelujejo najboljši umetniki: Hans Hoff, Hermann Thimig, Marie Harell, Winnie Markus, Jane Tilden, Paul Hörbiger. Režija: Hans Thimig. Dunajska filharmonija.

PREDSTAVE ob delavnikih ob 15 in 17. ob nedeljah: 18.30, 15.30, 15.30 in ob 17.30.

zimsko pomoč znesek 255.03 RM. Krajevni skupinski vodja J. Strauss se je vsem darovalcem zahvalil za darovane prispevke.

Poškodba pri delu. V tovarni na Jeseenicah se je težje poškodoval 31 letni delavec Teodor Reinmüller. Pri delu mu je žareč drobec železa odletel v oko. Ponesrečenca so prepeljali v celovško bolnišnico.

S pod. Stajerskega

Nova razstava v Mariboru. Mariborska podružnica Društva štajerskih umetnikov in prijateljev umetnosti je 15. novembra odprla v Mariboru razstavo najnovejših del dveh svojih članov, Fredija Košica iz Maribora in Emila Petka iz Brežic.

Filmsko predavanje v Laškem. V Laškem ob Savinji je bilo pred dnevi filmsko predavanje, ki je bilo namenjeno predvsem mladini. Na sestanku so posamezni predavatelji pojasnjevali s filmskimi posnetki najvažnejše dogodke iz nemške zgodovine in film »Pot groze«, ki prikazuje judovsko-holjševiške motenice in njihovo strahovladno nad podjarmljenimi narodi.

Smrt vojaka iz prve svetovne vojne. V Šoštanju so nedavno pokopali Janeza Hramca, vojaka iz prve svetovne vojne, katerega so sedaj zahrbtno umorili komunistični tolovaji. Na pokopališču so ga spremlili zastopniki vseh krajevnih uradov, šoštanska godba in številno ljudstvo.

Zmeraj več sviloprejtva

Nizozemska, ki ima velike tovarne za umetno svilo, stremi zmeraj bolj po tem, da bi proizvajala tudi naravno svilo. Rejci sviloprejk so ustanovili zvezo sviloprejk, ki ima zmeraj več članov. Nedavno je ta zveza priredila razstavo, kjer je bilo videti, kako se na Nizozemskem razvija in proizvajata naravna svila. Zveza je ustanovila tudi v Huizenu, v severni Nizozemski, poskusno svilarno in je dosegla že velike uspehe.

78. »Kaj smo se ti kaj zamerili, da te je kar nanaglo-ma viharna noč vzela.« Od-rinila je cvileče duri in šla skozi zatohlo vežo na vrt za hišo.

MALI OGLASI

SLIKE
domačih mojstrov kupi trgovina »Ogled« Mestni trg 3.

SOBO
zelo lepo, oddam bolj-šemu gospodu s 1. no-veubrom. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7361.

GOSPODIČNO
pošteno in vestno, va-žno prodaje sadja in zelenjave, sprejemno. Naslov v upravi »S.L.« pod št. 553.

MLADA GOSPA
sodno pisarniške prakso išče za čim-prej primerno mesto v pisarni ali kaj slič-kega. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7317.

SNAŽNO
moderno kakor tu-di starinsko pohi-štvo in druge upo-rabne predmete stalno kupuje no-va trgovina Ogled. Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

KRMILNO PESO
prodaja Gospodarska zveza v svojih skladi-ščih v Maistrovi ulici št. 10.

PISALNI STROJ
znanka »OLIVER« in pisalno mizo iz smre-kovega lesa, dobro ohranjeno, prodam. - Naslov v upravi »Slo-venca« pod št. 7660.

SPALNICA
in jedilnica - poceni napravljen v gostilni - Celovška c. 72, vsak dan od 3 do 5 pop.

MESECNO SOBICO
oddam takoj gospodu. Naslov v upravi »Slo-venca« pod št. 7706.

KUPIM
ročne sanke za nosil-nost do 400 kg, dobro ohranjene. B. Motoh, Ljubljana, Krekov trg št. 11, trgovina.

IZGUBILA SEM
črno lakasto denarnico z večjim zneskom de-narja in živiliškimi na-kaznicami. Najditelja prosim, da vrne vsebi-no, denar pa obdrži, če je potreben. Odda naj se v upravi »S.L.« ali pa na naslov, ki je v denarnici.

POSODO ZA KISANJE
repe dobite pri Go-spodarski zvezi, Blei-weisova 29.

SENO
Interesente za vagon-ske količine sena pro-simo, da sporoče svojo potrebo Gospodarski zvezi, Bleiweisova 29.

HISO
na Tržaški cesti pro-dam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7362.

ILIRSKI OVČAR
mlad, sivčrn, sliši na ime »Ilirski«, se je za-telek. Odda naj se proti nagradi pri Bu-tara, Ciril Metodova št. 86.

DRUŽABNICA
ščem družabnico od 20 do 30 let, ki bi se preselila s slovensko družino v Trst. - Za potovanje potrebni do-kumenti se preskrbe. Ponudbe s sliko na upravo »Slovenca« pod značko »Družabnica« št. 7874.

CVETJE
po najnižji ceni se do-bi pri Baloh, Kolo-dvorska 18.

STARE URE
zapestne in žepne — samo v dobrem stanju, kupim. Janko Jazbec, urarski mojster, Mi-klošičeva c. 12.

Bogu vdano je v 60. letu starosti dotrpel, previden s tolažili sv. za-kramentov, naš predragi mož, oče, stari oče in tast, gospod

Bah Josip

sprevodnik državnih železnic

Draga pokojnika bomo spremlili k večnemu počitku v soboto dne 20. novembra 1943 ob 4 popoldne z Zal, iz kapelice sv. Krištofa, na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, Kozje, Kočevje, Zagreb, Gradec, Templin, 18. nov. 1943.

Antonija roj. Bah, žena; Ferdinand, Stanislav, Jože, sinovi; Marija por. Havelka, Sonja, hčeri; Danilo Havelka, zet; Ivanka roj. Cvetko, snaha, vnuki, vnukinje in ostalo sorodstvo

F. CHIESA

6

Clovek zaspi tudi če se njegov duh bavi z neveselimi mislimi. Nemaokrat take misli še prej uspravajo. A kako hudo je pozneje, ko se človek čez nekaj ur zopet prebudi.

Prav tako je bilo to noč z Amarilis. Ko se je zbudila, je najprej pomislila: »Kaj, če ga je ukradel?« Nikakor se ni mogla sprijazniti z mislijo, da bi bil ta nesrečni fant zmožen pošteno zaslužiti si še tako skromno vsoto denarja. Srce ji je začelo močnejše utripati, tako da ni mogla več mirno ležati. Sedla je v postelji in prižgala luč. »Ne!« si je dejala, »ni ga ukradel. Kaj takega je nemogoče.« Zopet je legla in ugasnila luč. Zadovoljna je bila, da se je iznebila tega grdega dvoma. Da ga je odstranila? Samo z zanikanjem? So preprosta zanikanja in trditve, ki po-magajo našemu prepričanju bolj, kot ka-kršna koli dokazovanja. A treba je od-rezati na kratko in ne dopustiti, da pride ta trditve zopet v pretes. Treba je mi-

sliti na druge stvari. Kdor ni preveč ne-potrpežljiv, najde ponoči take misli, ki dvigajo dušo, kakor voda dvigne list in ga odnese. Amarilis je poskušala, kakor že večkrat, obnoviti v duhu kak prijeten sprehod: tu je steza, po kateri je šla pred nekaj dnevi že na vse zgodaj, medtem ko so domači še spali. Videla je zopet lepo živo mejo preraščeno s slakom, ki je že kazal svoje bele listje cvetove. V duhu je zopet opazovala srečno hišico, ki se je zdelo, da spi med zelenjem.

A kmalu ni mogla več hoditi nemoteno med cvetočimi vrtovi in travniki. Ob vsakem koraku so sile na njeno stezico nezaželene stvari. Ob pogledu na rdeče krvemočnice, ki so se košatile na nizkem zidu, se je spomnila na Arjano, na divjo Arjano, ki je sovražila krvemočnice, češ da so priljubljene v malomeščanskih dru-žinicah... Vonj po metli, spomnila se je na mačeho, na njene pogoste nezavešči, na kaplice, ki jih ji je morala dejati na sladkorju, da si je zopet opomogla...

Videla je pred seboj napis: »Vila napro-daj«; takoj se je spomnila na domačo vi-lo... Naj je pomislila na kar koli, vse je bilo v zvezi z vsakdanjimi dogodki in z družinskimi razmerami. Ker se revica ni mogla več upirati, se je prepustila tem mislim.

Ah, saj ni bilo ničesar, kar bi ne bila že stokrat premislila. A vse je postajalo večje in bolj temno v polnu. Majhne po-drobnosti iz vsakdanjega življenja so vs-tajale pred njo, da bi ji dale okusiti svoje strupeno želo. Včeraj pri mizi... Prepove-dovala je neko brezpomembno stvar, ki pa jo je samo opazila. Pripravljala je s tolikim ognjem in s toliko vnemo, ka-kor pripovedujemo o svojih lastnih stvar-eh. Nenadoma pa je oče dejal: »Ta pe-čenka je preveč pečena.« Amarilis je začela znova govoriti; a mati ji je presekala besedo, ker je hotela nekaj povedati svo-jemu psičku: »Moji domači niso preveč ljubeznivi,« si je mislila. A zdaj zadobiva ta malenkost popolnoma drug naravnost odvraten pomen. Kakor če bi ji kdo re-ke: »Amarilis, za tvoje domače si manj kot ničla. Manj kot Pepelka.« Res jo je brat nekoč tako imenoval: lepa Pepelka Pardijske družine... Seveda, Pepelka prav posebne vrste! Pepelka, ki je po stricu podedovala kakih stotisoč lir, s ka-

terimi bo lahko prosto razpolagala, ko se poroči. Paziti je torej treba, da se nihče ne prikaže v hišo z namenom, da bi jo odvedel. Treba je seveda biti z njo obziren, da ji ne pride na misel, da bi jih zapustila. Niso ji smeli kratiti veselja, če je hotela brskati po pepelu v peči ali po pesku v vrtni, če je godrnjala nad slu-žinčadjo in neprestano tekala po stopni-cah, če je hotela biti gospodinja vseh me-tel in umazanih krp v hiši; nihče naj ji ne ugovarjal, glede potrebnega mnenja o redu, o tem, kaj je potrebno in nepotre-bno v gospodinjstvu... Treba ji je dovo-liti, da odide od časa do časa v mesto in sama plača kak računček. Pustiti ji je treba, da si domišlja, da je nekega go-spodinja v hiši Pardijskih; seveda se je treba ozirati na gospo Nežiko, ki je bila edina pomembna osebnost v hiši.

V duhu je zagledala okrogle oči znan-čene sobarice Nežike, oči, ki so bile podobne kokošjim in ki so se spretno obračale na vse strani, celo nazaj. Tudi hoda je kakor kokoš, z majhnimi in hi-trnimi koraki. Arjana jo je znala čudovito oponašati. Šla je za njo po sobi kot dru-ga Nežika, če bolj podobna kokoši. Ne-mogoče, da bi se človek ne smejal. Ne-žika je okrenila takoj eno svojih okro-glih oči nazaj in pogledala Amarilis tako

strupeno, kakor da bi se bila smejala sa-mo ona. Seveda se je Amarilis takoj ne-hala smejati. »Kaj se je zgodilo?« je vprašala Arjana, ki se je šele tedaj za-vedla nenadne tišine... Seveda. Kaj se je zgodilo?... Vedno isto vprašanje. »Presenetiti jo hočem,« si je mislila Ama-rilis in ji cel mesec pletla po noči v svoji sobi in naredila krasno modro topico, ki jo je nameravala podariti Arjani za rojst-ni dan. »Ti je všeč?« — »Seveda, draga, pa še kakol!...« Nekaj minut pozneje že ni mislila več nanjo. Vrnila se je v hišo in pustila topico na vrtu. Ponoči je de-ževalo. Drugo jutro je Amarilis našla svo-je ubogo darilo na klopi vse premočeno in pokvarjeno. Arjana pa jo je vprašala: »Kaj se je zgodilo, Amarilis? Tako čud-na si...« Zdi se, da si jokala.

Zopet je sedla v postelji, ker se je hotela iznebiti teh neprijetnih misli. Pri-žgala je luč in si dejala: »Amarilis, kako si nespametna!«

Smilila se ji je ta uboga punčka, ki se čuti tako nesrečno zaradi nekaj ne-mumnosti, ki so se ji izpodročile v spomin. Skočila je na posteljo, poiskala v predalu belo skatlo z zlatim napisom in dala ubogi punčki nekaj sladkorčkov, da bi odgnala grde misli in v miru zopet zaspala.